

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/762
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/50
Karar Numarası : 2025/44
Başvuran : A.A.M.
Başvuran Vekili : Av. F.A.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1. İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü
2. İstanbul Valiliği İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; hastaneye sevkinin engellendiği, kendisiyle görüşmek için gelen avukatlarla görüşemediği, sağlık sorunları yaşamasına rağmen idari gözetime tabi tutulmasının haksızlık teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran A.A.M. adına başvuran vekili Av. F.A. başvuru dilekçesinde özetle;

a. Başvuranın kalp hastalığının ve bel fıtığının bulunduğunu, ellerinde ve ayaklarında his kaybı yaşadığından yürüyemediğini, Arnavutköy Geri Gönderme Merkezinde idari gözetim altında bulunduğu dönemde kalp krizi geçirmiş olduğunu,

b. Başvuranın talebi üzerine 14/3/2024 tarihinde hastaneye yatırılması için Arnavutköy Geri Gönderme Merkezi İdaresine dilekçe sunduğunu ancak bu talebinin karşılanmadığını,

c. Arnavutköy Geri Gönderme Merkezince hazırlanmış 27/3/2024 tarihli hassasiyet raporunda başvuranın idari gözetim altında tutulmasından istenen faydanın sağlanmayacağını belirtildiğini, aynı raporda başvuranın kalp rahatsızlığından da bahsedildiğini,

ç. 6/4/2024 tarihinde başvuranın rahatsızlığından ötürü tekrar bayıldığı ve burnunun kanadığını,

d. 2 farklı avukatın başvuranla görüşmek üzere Arnavutköy Geri Gönderme Merkezine gittiğini ancak başvuranın yürüyememesi nedeniyle görüşme odasına getirilemediğinin belirtildiğini,

e. Başvuranın daha sonra Binkılıç Geri Gönderme Merkezine nakledildiğini,

f. 6/4/2024 tarihinde başvuranın Çerkezköy Devlet Hastanesindeki tedavisi tamamlanarak nakledilmiş olduğu Binkılıç Geri Gönderme Merkezine getirildiğini,

g. 7/4/2024 tarihinde başvuranın hastaneye götürülmesi için yakınları tarafından ambulans çağrıldığını ancak Merkezin güvenliğini sağlayan jandarma personelince başvuranın yakınlarına telefonda sözlü olarak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

dışarıdan ambulans çağrılmayacağını ifade edildiğini ve hastaneye sevkini engellendiğini, ayrıca aynı telefon görüşmesinde başvuranın hastaneye götürülmeyi kabul etmediği yönünde tutanak hazırlandığının beyan edildiğini,

ğ. Başvuranın sağlık sorunlarına ve hassasiyet raporunda bu sorunların belirtilmesine rağmen alternatif tedbirler uygulanmak üzere serbest bırakılmamasının hak ihlali teşkil ettiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Geri gönderme merkezlerinde bulunan yabancıların sağlık durumlarının ve sevk işlemlerinin mevcut prosedürlere uygun olarak ilçe sağlık müdürlükleri tarafından görevlendirilen hekimler tarafından yürütüldüğü, herhangi bir aksaklığın veya ihmalin söz konusu olmadığı, hastane sevklerinin ise nöbetçi hekim tarafından muayene sonrasında kararlaştırılarak planlandığı,

b. Başvuranın 6/4/2024 tarihinde İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezine getirildiği, aynı gün baş dönmesi şikâyeti ile Çerkezköy Devlet Hastanesine sevk edildiği, Çerkezköy Devlet Hastanesinde yapılan muayenesinin ardından taburcu edilip Merkeze geri getirildiği,

c. Başvuran hakkında kaçma ve kaybolma tehlikesinin bulunması ile Türkiye'ye giriş kurallarını ihlal etmesi sebeplerinden dolayı 10/3/2024 tarihinde idari gözetim kararının alındığı ifade edilmektedir.

4. Muhatap İstanbul Valiliği İl Jandarma Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 6/4/2024 tarihinde Binkılıç Geri Gönderme Merkezine teslim edildiği, aynı gün içerisinde saat 16.50 sıralarında Merkezde görevli nöbetçi hekim tarafından baş dönmesi şikâyetiyle Çerkezköy Devlet Hastanesine sevk edildiği,

b. Çerkezköy Devlet Hastanesinde yapılan muayenesinin ardından başvuranın taburcu edilip Binkılıç Geri Gönderme Merkezine geri getirildiği,

c. 7/4/2024 tarihinde başvuranın hastaneye sevkini engellendiği iddiası ile ilgili olarak nizamiyede görevli personel tarafından Merkeze giriş ve çıkışların, şahıs ve araç kontrolleri yapılarak görevli güvenlik amiri ve vardiya amirlerine bilgi verilmek suretiyle gerçekleştiği, nöbetçi hekim tarafından herhangi bir ambulans talebi olmadığından başvuranın yakınları tarafından talep edilen ambulansın geri gönderildiği,

ç. Merkezde bulunan yabancıların hastaneye sevklerinde herhangi bir aksaklığın veya ihmalin yaşanmadığı ifade edilmektedir.

5. Başvuran adına başvuran vekilinden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Merkez İdaresi tarafından düzenlenen hassasiyet raporunda başvuranın kalp rahatsızlığı çektiğinin ve idari gözetim altında tutulmasından istenilen fayda sağlanmayacağını ifade edildiği,

b. Başvuranın sağlık durumunun ciddi olması hasebiyle defalarca bayıldığı,

c. Rahatsızlığından dolayı ayakta durmakta güçlük çekmekte olan ve kalp krizi geçirmiş olan başvuranın idari gözetim altında tutulmasının haksızlık teşkil ettiği ifade edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesine göre; "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme*nin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...) yönlerinden incelenir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre; "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48' inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuru kapsamındaki iddialardan ilki; başvuranın hastaneye erişim sağlayamadığına, başvuranın 14/3/2024 tarihinde hastaneye yatırılması için Arnavutköy Geri Gönderme Merkezi İdaresine dilekçe sunulduğuna ancak bu talebinin karşılanmadığına ve 7/4/2024 tarihinde başvuranın hastaneye götürülmesi için yakınları tarafından çağrılan ambulansa izin verilmediğine ilişkindir.

15. "*Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (AİÖK), tutulan göçmenlerin özgürlüklerinin kısıtlanmasının ilk anlarından itibaren, diğer tutulanlar ile aynı şekilde üç temel haktan yararlanmaları gerektiğini düşünür. Bu haklar şunlardır: (1) bir avukata erişebilme, (2) bir tıp doktoruna erişebilme ve (3) bir akrabayı veya tercih ettiği bir üçüncü şahsı hürriyetini kısıtlayıcı tedbir hakkında bilgilendirebilme.*" (AİÖK, 19. Genel Rapor, CPT/Inf(2009)27, 2009, para. 81.)

16. 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "*Geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler*" başlıklı 59'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "*a) Geri gönderme merkezlerinde; yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetleri ücretsiz verilir, b) Yabancıya; yakınlarına, notere, yasal temsilciye ve avukata erişme ve bunlarla görüşme yapabilme, ayrıca telefon hizmetlerine erişme imkânı sağlanır. (...)*"

17. 22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik'in "*Merkez müdürü ve görevleri*" başlıklı 10'uncu maddesine göre; "*(1) Merkez müdürü, merkezin en üst amiri olup görevlerinden dolayı merkezin bulunduğu yerin il müdürüne karşı sorumludur. (2) Merkez müdürünün görev ve yetkileri şunlardır: (...) e) Merkezde sağlık koşullarına uygun ortamın sağlanması için gerekli tedbirleri almak. (...)*"

18. Başvuranın sağlık durumu idari gözetim altında tutulmaya elverişli olmadığından hastaneye yatırılması gerektiği ve 7/4/2024 tarihinde başvuranın hastaneye götürülmesi için yakınları tarafından çağrılan ambulansa izin verilmediği ileri sürülmüş olsa da incelenen belgelerden; başvuranın tedavi amacıyla farklı tarihlerde Merkez revirinde muayene edildiği ve hastaneye sevk edildiği, muayeneleri sonucunda hastaneye yatırılarak tedavi edilmesi gerektiğine yönelik olarak ilgili hekimlerce yapılmış bir tespit bulunmadığı, hastaneye götürülmesi için yakınları tarafından çağrılan ambulansa ise Merkezin genel düzeni ve güvenliği için uygulanan prosedürlere aykırı olduğundan izin verilmediği anlaşıldığından söz konusu hususlar göz önünde bulundurulduğunda başvuru kapsamındaki iddialar yönünden hak ihlalinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

19. "*İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul şüphenin ötesinde şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir.*" (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161.)

20. "*Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir.*" (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45.)

21. Başvuru kapsamındaki bir diğer iddia; 2 farklı avukatın başvuranla görüşmek üzere Arnavutköy Geri Gönderme Merkezine gittiği ancak başvuranın yürüyememesi nedeniyle görüşme odasına getirilemediğine ilişkindir. Bununla birlikte, başvuran vekili ve muhatap Kurum tarafından gönderilen belgeler incelendiğinde bu iddiaya yönelik herhangi bir somut delil veya emarenin mevcut olmadığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, söz konusu iddianın Kurumumuzca bir inceleme ve değerlendirme yapılmasına elverişli bir şekilde somut emarelerle birlikte sunulmamış, soyut nitelikte bir iddia olduğu ve açıkça dayanaktan yoksun olduğundan kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

22. Başvuru kapsamındaki bir diğer iddia; başvuranın sağlık sorunları yaşamasına rağmen idari gözetime tabi tutulmasının haksızlık teşkil ettiğine ilişkindir.

23. Başvuran vekili tarafından gönderilen belgeler incelendiğinde; başvuru konusu iddiaya ilişkin olarak 16/4/2024 tarihinde İstanbul 17. İdare Mahkemesinde dava açıldığı görülmüştür. Bu doğrultuda yargı organlarında görülmekte olan bir uyuşmazlığa ilişkin olan mezkûr iddialar yönünden Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrası gereği Kurumumuzca inceleme ve değerlendirme yapılması mümkün olmadığından söz konusu iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

24. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvuruğaki iddialar kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye